

IVF-behandeling in Tu

Steeds meer mensen laten zich tijdens hun vakantie behandelen. Facelifts, IVF, en haartransplantaties zijn in het buitenland goedkoper. En er mag meer.

Door onze redacteurs
ESTHER ROSENBERG en
MEREL THIE

ROTTERDAM, 29 JULI. In Polen kosten drie nieuwe haren maar twee euro. Voor 1.670 euro krijg je in Turkije een laserbehandeling aan beide ogen, drie nachten in een viersterrenhotel met elke avond een driegangen diner. Een reisbureau adviseert de „schoonheid van Zuid-Afrika” te combineren met „uw schoonheid”. Een safari dus, met facelift.

Steeds meer mensen willen een medische behandeling in het buitenland ondergaan. Omdat de ingrepen er goedkoper zijn. Of omdat ze er daar niet op hoeven te wachten. En soms, zoals bij IVF, omdat meer mag.

In Istanbul onderging een 24-jarige vrouw uit Nederland een IVF-behandeling. Ze is nu drie maanden zwanger. Ze wil niet dat mensen weten dat dat in Turkije is gebeurd.

Ze was onregelmatig ongesteld en na een jaar nog niet zwanger. Ze had haast-haar vriend is veel ouder dan zij. Ze vond dat de artsen in Nederland haar niet serieus namen, omdat ze jong is. „Ik had de indruk dat ze dachten: probeer jij het nog maar een paar jaar. In Turkije kon ik meteen geholpen worden.”

Daarom boekte ze een reis bij het Rotterdamse bedrijf Human First, naar de Acibadem kliniek in Istanbul. „Het voelde wel een beetje als vakantie. Tussendoor ga je even naar de Hagia Sophia moskee en de blauwe moskee. Er was geen stress zoals thuis.” De artsen plaatsen drie embryo's terug. Een daarvan was levensvatbaar.

Vanaf 2000 verdrievoudigde het bedrag dat zorgverzekeraars uitgeven aan medische behandelingen van Nederlanders in het buitenland (zie grafiek). Nederlanders die in het buitenland wonen vallen daar niet onder.

Rita Baeten doet voor de Europese denktank *Observatoire Sociale Européen* in Brussel onderzoek naar die „grensoverschrijdende patiëntenstromen” in Europa. Zij zegt dat het nu nog een beperkte groep is die zich in het buitenland laat behandelen. In de grensstreken ziet ze de laatste jaren een sterke toename van 'medisch toerisme'. Zorgverzekeraars moedigen dat ook aan, omdat zij steeds meer met elkaar moeten concurreren. „Zij zijn vaker geneigd behandelingen in het buitenland te vergoeden als die goed zijn, en goedkoper.” De verzekeraars hebben nog een motief, zegt Baeten: „Zij zetten er ook de Nederlandse zorginstellingen mee onder druk om de wachtlijsten weg

ILLUSTRATIE IN

te werken.”

Er zijn ook ingrepen die medisch toeristen ondergaan, waarnaar Baeten geen onderzoek heeft verricht en waarover zorgverzekeraars geen gegevens hebben. Dat zijn de behandelingen die niet vergoed worden. Artsen willen ze niet toepassen, of verzekeraars vinden ze niet nodig. Een facelift. Een haartransplantatie. Een borstvergroting.

Reisbureau Fox Vakanties prijst op de website het Bangkok Hospital aan als „een van de meest gerenommeerde ziekenhuizen van de wereld”. Directeur

Maarten de Ruiter zegt dat zijn reisorganisatie door het Bangkok Hospital is benaderd. Of Fox klanten aan het ziekenhuis wil leveren om zelf aan de reizen te verdienen. Fox overweegt dat. De Ruiter zegt dat hij van agenten ter plaatse hoort dat er steeds meer vraag is naar medische behandelingen in Thailand. „We willen voldoen aan de vraag. En soms kun je ook behoeften creëren natuurlijk”, zegt De Ruiter. Maar voor alles moet geregeld worden wie aansprakelijk is. „Wij zijn geen medici. Als het vliegtuig vijf uur vertraging heeft, willen mensen ons al

Turkije voelt als vakantie

IRE BERGMANN

aansprakelijk stellen. Laat staan bij medische complicaties." Ook wil hij eerst zeker weten dat patiënten vooraf goed geïnformeerd kunnen worden door de arts en moet er in Nederland nazorg zijn. Nu al zijn er klanten van Fox die in Bangkok zijn en uit zichzelf zeggen dat ze een medische behandeling willen. Vaak gaat het om tandheelkundige zorg, cosmetische behandelingen of een gezondheids-test. „Dan houden we ze niet tegen. De ervaringen zijn verschillend. Sommigen zijn tevreden over een check-up. Anderen laten zich op de dag van aankomst in

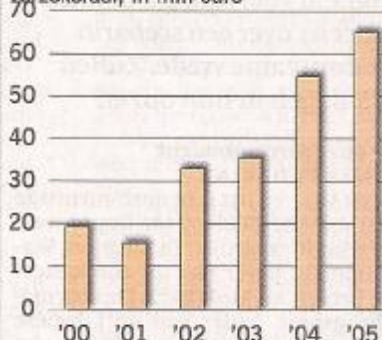
Bangkok nakijken en krijgen te horen dat er iets met hun prostaat is, of dat er iets gevonden is en ze meer onderzoeken moeten ondergaan. 'Nu is mijn hele vakantie verpest', zeggen ze dan."

Rita Baeten zegt dat belangrijk is dat patiënten een goede 'gids' hebben in het land waar zij een behandeling willen ondergaan. „Zorgstelsels zijn zo complex, dat het moeilijk is je weg te vinden in een ander land." Als je zelf ter plekke gaat 'shoppen' bestaat het risico van uitbuiting, zegt Baeten.

Waarom reizigers op vakantie in Thai-

Meer Nederlanders zoeken zorg in het buitenland

Vergoeding internationale zorg door verzekeraar, in mln euro

* cijfers exclusief in het buitenland wonende Nederlanders

NRC Handelsblad 290706 / RB / Bron: CVZ

land naar het ziekenhuis willen? Maarten de Ruyter van Fox zegt: „Soms hebben ze thuis precies uitgezocht welke nieuwste techniek ze waar ter wereld willen ondergaan. De Nederlandse geneeskunde is terughoudend. Als ik in Spanje de apotheek binnenloop, krijg ik zo zonder recept antibiotica mee. Dat hoef je hier niet te proberen."

In Nederland moeten vrouwen de eerste IVF-behandeling zelf betalen. Het is dan goedkoper om naar het buitenland te gaan. En volgens directrice Evren Buyukcinar (28) van Human First krijgen vrouwen dan bovendien meer waar voor hun geld. Ze zegt dat de service in de privé-kliniek in Istanbul niet te vergelijken is met die in ziekenhuizen hier. En dat Nederlandse gynaecologen vaak onspontief reageren als een vrouw zegt dat ze naar Turkije wil gaan. „Soms zeggen ze: je hoeft hier niet meer terug te komen."

Nederlandse gynaecologen zien het liefst dat vrouwen per IVF-behandeling maar één embryo teruggeplaatst krijgen. Liever niet twee. Zeker geen drie. De gezondheidsrisico's bij meerlingen zijn groot, voor de moeder en de kinderen. Bovendien, bleek vorige maand uit onderzoek, is de kans op zwangerschap niet per se groter. Nederlandse artsen vinden het ook vervelend dat zij eventuele complicaties moeten behandelen.

Volgens Buyukcinar is het niet zo dat in Turkije alles kan. „Spermadonor zijn is niet toegestaan. Als het jouw sperma is, ben jij de vader, vinden ze in Turkije."

De zwangere vrouw van 24 is blij dat ze naar Istanbul is gegaan. „Het was heel professioneel, heel netjes en ze hadden veel aandacht voor me. In Nederland lig je bij de gynaecoloog met je blote benen in de lucht, en komt de stagiaire meekijken. In Turkije wordt er netjes een doek over je heen gespannen." De behandeling heeft haar, denkt ze, zo'n 3.500 euro gekost.